

اصل ۴۴

گنج پنهان سرمایه گذاران خارجی

سارا اعلیاری

سرمایه گذاری سودآور بانرخ بازدهی بالا موجب شده تا همه نهاد های بین المللی و اقتصادی به این باور برسند که ایران دارای ظرفیت های خوب انرژی در دسترس، نیروی کار تحصیل کرده، بازار مناسب و دسترسی به بازار های منطقه کشور های CIS و... است که هر یک می تواند جذابیت های سرمایه گذاری در آن را دوچندان کند. اما در کنار جذابیت های یاد شده پروژه ها و طرح های مشمول اصل ۴۴ از این مهم بی نصیب مانده و همچنان به مانند گنج خاک خورده ای می مانند که از دید سرمایه گذاران خارجی مغفول مانده اند. به منظور بررسی ویژگی های این مهم و آواکوی دلایل این ناکامی بر آن شدیم تا با حسن محمد تبار، معاون واگذاری و امور سهام سازمان خصوصی سازی به گفت و گو بنشینیم که مشروح آن در ذیل می آید.

سود آور بودن و منفعت مالی در کنار امنیت سرمایه گذاری دو گزینۀ اصلی و مدنظر برای تمام کسانی است که مایل به سرمایه گذاری در کشوری غیر از کشور خود هستند به این معنا که سرمایه گذاران خارجی بر اساس انگیزه های یاد شده ترغیب می شوند که در یک کشور سرمایه گذاری کنند. موارد یاد شده این مهم تا کید می کند که در کنار فراهم کردن تمام زیرساخت های اقتصادی در هر کشور، ایجاد زمینه سرمایه گذاری خارجی در فعالیت های اقتصادی یکی از ابزار های رشد و توسعه هر کشور محسوب می شود و اگر بنا داریم به اهداف پیش روی اسناد توسعه و چشم انداز دست یابیم باید به این مهم توجه ویژه ای داشته باشیم. در سال های اخیر مزیت های نسبی کشور از بعد اقتصادی و همچنین وجود طرح های

مكلف شده است برای خریداران شرکت هایی که حاضر باشند تعداد کارکنان شرکت را پس از واگذاری افزایش دهند، مشوق های مالی یا غیر مالی از جمله تخفیف در اصل قیمت در نظر گیرد. همچنین در ماده ۲۵ قانون مزبور ذکر شده است که چنانچه خریدار به اقداماتی همچون سرمایه گذاری جدید، ارتقای کارایی، ارتقای فناوری، و تداوم تولید و افزایش سطح اشتغال عمل کند، هیأت واگذاری مجاز است سود فروش اقساطی را کاهش یا دوره فروش اقساطی را تمدید کند و یا در اصل قیمت تخفیف دهد. بدیهی است این مشوق ها به خریداران خارجی نیز تعلق می گیرد.

جدی ترین خریداران متقاضی سهام در هشت سال اخیر از چه کشورهایی و برای خرید سهام چه صنایعی بوده اند؟

به طور معمول متقاضیان از کشورهای همسایه و برخی نیز از کشورهای اروپایی هستند که علاقه مند به صنایعی همانند پتروشیمی، فلزات اساسی و نیروگاه ها هستند.

چرا عرضه های اصل ۴۴ از سوی سرمایه گذاران خارجی چندان مورد استقبال قرار نگرفت؟

به طور کلی دلایل مورد استقبال قرار نگرفتن سرمایه گذاران خارجی از سرمایه گذاری در شرکت های مشمول واگذاری را می توان به عواملی همچون تحریم های اقتصادی و شرایط سیاسی و تبلیغات نامناسب در مورد ایران، مناسب نبودن فضای کسب و کار در کشور، زبان دهی و وجود کارکنان مازاد در برخی از شرکت های مشمول واگذاری و همچنین بوروکراسی اداری و تعدد قوانین و مقررات خلاصه کرد.

در میان اقدامات صورت گرفته در این حوزه آیا از مشاوره موسسات بین المللی رتبه بندی و مشاوره برای فروش شرکت های دولتی بهره گرفته شده یا خیر؟

در سال ۱۳۹۱ برای بازاریابی و فروش چند شرکت از جمله ذوب آهن اصفهان، فولاد خوزستان و... از کمک های شرکت های تامین سرمایه و کارگزاران بورس به صورت برگزاری جلسات معارفه و با حضور مقامات شرکت مشمول واگذاری و متقاضیان بالقوه استفاده شده است. ناگفته نماند که بسیاری از کارگزاران بورس و همچنین اشخاص حقیقی در زمینه بازاریابی خارجی سهام مشغول فعالیت هستند و بسیاری از سرمایه گذاران خارجی به صورت مستقیم و به همراه مشاوران بین المللی به این سازمان مراجعه می کنند.

میزان تعامل سازمان خصوصی سازی با سازمان سرمایه گذاری خارجی برای اطلاع رسانی عرضه ها به سرمایه گذاران خارجی چقدر است؟

به موجب تبصره های یک و ۵ از ماده ۲۰ قانون اجرای سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی نحوه تعامل این سازمان با سازمان سرمایه گذاری شکل گرفته که در بند ۲ نیز مراحل اجرایی آن توضیح داده شده است. علاوه بر این سازمان به صورت دوره ای نیز اطلاعاتی را ارسال و همچنین اطلاعاتی را که به صورت موردی توسط آن سازمان درخواست شده است، فراهم می کند.

آیا قانون اصل ۴۴ سیاست های حمایتی و تشویقی برای خریداران سهام شرکت های دولتی دارد؟

طبق بند ۴ ماده ۱۶ قانون اصل ۴۴، هیأت واگذاری

در طول سال های گذشته میزان حضور سرمایه گذاران حقیقی و حقوقی در عرضه های اصل ۴۴ چه صورت بوده است؟

متقاضیان خرید شرکت های اصل ۴۴ بیشتر از کشورهای همسایه هستند. به عنوان نمونه یک شرکت پتروشیمی در سال ۱۳۸۶ از طریق مزایده به کنسرسیوم متشکل از ۳ شرکت از کشور ترکیه (معادل ۸۳ درصد) و یک شرکت ایرانی (معادل ۱۲ درصد) واگذار شده است.

نحوه تبلیغات و بازاریابی سازمان برای جذب سرمایه گذاران خارجی چگونه است؟

به منظور بازاریابی و جذب سرمایه گذاران خارجی ابتدا شرکت هایی که قابلیت عرضه به خریداران خارجی دارند، انتخاب شده و سپس مشخصات کلی آنها اعم از موضوع فعالیت شرکت، تاریخ تاسیس، میزان تولید، میزان سود یا زیان خالص، میزان سود یا زیان انباشته، تعداد کارکنان، میزان سرمایه، عضویت یا عدم عضویت در بوس اوراق بهادار و... به زبان انگلیسی ترجمه شده و به وزارت امور خارجه ارسال می شود تا بلافاصله به کلیه سفارتخانه های ایران در خارج از کشور از طریق پست الکترونیک اعلام شود. همزمان اطلاعات مزبور به سازمان سرمایه گذاری خارجی و کمک های اقتصادی و فنی ایران ارسال می شود تا به اطلاع سرمایه گذاران بالقوه خارج از کشور رسانده شود. علاوه بر این، متن ترجمه شده اطلاعات کلی شرکت های یاد شده، در سایت انگلیسی سازمان متبوع نیز درج می شود تا از این طریق در دسترس عموم متقاضیان خارج از کشور قرار گیرد.